

Handläggare
Paula Fuentes Clementz
Telefon: 08-50801449

Till
Järva stadsdelsnämnd

Svar på skrivelse från Synskadades Riksförbund gällande insatsen ledsagning

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Järva stadsdelsnämnd har 2026-01-30 mottagit skrivelse från Urban Fernquist, Synskadades Riksförbund (SRF) Stockholms stad. I skrivelsen ställs frågor om vad som gäller kring insatsen ledsagning då förbundet alltjämt får rapporter från medlemmar om neddragna timmar för ledsagning, beslut som inte motiveras och ifrågasättande av enskildas behov. Samtliga frågor och nämndens svar återges under rubriken *Förvaltningens synpunkter och förslag*.

Staden utgår från att det inte ska vara skillnad vid bedömning av ledsagning för personer med synnedsättning som ansöker enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Detta förutsatt att övriga omständigheter och individuella behov är desamma. Beslut om ledsagning kan tidsbegränsas även vid varaktig funktionsnedsättning då förändringar i behov och livssituation sker kontinuerligt under livet. Ledsagning beviljas inte utifrån schablon utan genom bedömning av den enskildes behov. Beslut ska innehålla tydlig och individuell motivering så att den enskilde kan förstå varför beslutet fattats och omfattning av insatsen.

Bakgrund

En skrivelse från Urban Fernquist, Synskadades Riksförbund (SRF), har inkommit till Järva Stadsdelsnämnd 2026-01-30, gällande om vad som gäller kring insatsen ledsagning.

Ärendet

I skrivelsen framkommer att medlemmar rapporterar om neddragna timmar för ledsagning, beslut som inte motiveras och ifrågasättande av enskildas behov. Urban Fernquist önskar svar på frågor om vad som gäller kring insatsen ledsagning. Samtliga frågor återges under rubriken *Förvaltningens synpunkter och förslag*.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Barnrättsanalys

Ärendet kan beröra barn med synnedsättning som behöver ledsagning för delaktighet i samhälls- och fritidsliv. Barn kan även påverkas i de fall en förälder med synskada ansökt om ledsagning. Beslutens omfattning, motivering och giltighetstid kan ha betydelse för barn. Otydliga eller schablonmässiga beslut kan försvåra möjligheten att tillvarata barnets rättigheter. Individuella och tydligt motiverade bedömningar är förenliga med principen om barnets bästa enligt barnkonventionen. I de fall ett barn påverkas av ett myndighetsbeslut ska en barnkonsekvensanalys göras.

Jämställdhetsanalys

Ledsagning ska beviljas utifrån individuella behov utan hänsyn till kön. Skillnader i livssituation och fritidsaktiviteter påverkar behovet vilket ligger till underlag för beslut men det gör inte könstillhörighet. Tydliga och rättssäkra beslut bidrar till jämställd tillgång av insatsen för alla medborgare oavsett kön.

Funktionshindersanalys

Ärendet rör personer med funktionsnedsättning i form av synskada där ledsagning kan bidra till självständighet och delaktighet. Schablonmässiga tidsbegränsningar eller otydliga motiveringar kan skapa otrygghet och försämra möjligheten att planera vardagen. Individuella bedömningar i enlighet med riktlinjer och JO:s uttalanden stärker rättssäkerheten och jämlika levnadsvillkor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan följer svar på de frågor som ställts nämnden.

När det gäller skälighetsbedömningen för beslut om ledsagning, har Stockholms stad inriktningen att det inte ska innebära skillnader vid bedömning av ledsagning enligt SoL och ledsagarservice enligt LSS. Vad innebär det konkret?

Stadens utgångspunkt är att det inte ska vara skillnad i bedömning av insatsen ledsagning för personer med synskador när ansökan sker enligt socialtjänstlagen (SoL) eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Detta förutsatt att övriga omständigheter och individuella behov är desamma.

Likställighetsprincipen i staden säkerhetsställs genom gemensamma riktlinjer, ärendedragningar och kollegial granskning. I Järva stadsdelsnämnd görs alltid en individuell bedömning i varje enskilt

ärende. Bedömningen grundas på den enskildes funktionsnedsättning, livssituation och behov.

Vi läser vidare, att det ska redovisas vilka övervägande som görs avseende beslutets giltighetstid. Anledningen till tidsbegränsat beslut ska motiveras. Varför tillämpas detta inte fullt ut?

Hur beslut ska dokumenteras framgår av 31 § FL och 5 kap. 14 § SOSFS 2014:5. I stadens tillämpningsanvisningar hänvisas även till Justitieombudsmannens (JO) uttalanden. JO har framhållit att en nämnds överväganden avseende längden på ett besluts giltighetstid bör redovisas i beslutet.

Beslut om ledsagning kan tidsbegränsas även vid varaktig funktionsnedsättning då förändringar i behov och livssituation sker kontinuerligt under livet. Ledsagning beviljas inte utifrån schablon utan baseras på ett behov hos den enskilde som framkommit i utredning. I Järva stadsdelsnämnd används tidsbegränsade beslut i de fall det bedöms föreligga behov av att följa upp behovet utifrån en ny ansökan och ett vid den tidpunkten aktuellt behov. Motivering för beslut ska framgå. Vid bedömning av kontinuitet tas hänsyn till den enskildes behov av trygghet och förutsebarhet.

Justitieombudsmannen har pekat på behovet av kontinuitet vid beslut om insats och har ifrågasatt att beslut alltid tidsbegränsas, om behovet inte varierar över tid. Hur tas hänsyn till JO:s uttalande?

Justitieombudsmannen (JO) har pekat på vikten av kontinuitet i gynnande beslut och ifrågasatt en ordning där beslut alltid tidsbegränsas, om den enskildes behov inte varierar över tid. Samtidigt har JO visat förståelse för att det i vissa fall kan anses lämpligt att tidsbegränsa beslut, särskilt när det gäller insatser där det kan förutses att den enskildes behov kan variera över tid, såsom exempelvis ledsagarservice. Stadens socialförvaltning har tagit hänsyn till JO:s uttalanden genom att i stadens riktlinjer ange att frågan om tidsbegränsning alltid ska bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och att en tidsbegränsning aldrig får ske schablonmässigt, utan ska föregås av en individuell bedömning. Det kan finnas skäl att tidsbegränsa ett beslut, trots att en funktionsnedsättning är varaktig. Skälet kan vara att den enskildes behov inte kan bedömas för en längre period eller att den enskildes behov av insatsen förändras över tid, exempelvis vid förändringar i livssituation. Vid bedömning av kontinuitet tas hänsyn till den enskildes behov av trygghet och förutsebarhet.

Vi menar, att endast motivera ett beslut om ledsagning med: ”Dina beviljade timmar ger en skälig levnadsnivå”, eller framöver ”skäliga levnadsförhållanden”, sätter rättssäkerheten

ur spel. Det är näst intill omöjligt att överklaga ett sådant beslut. Därför bör överklaganden först prövas av stadsdelsnämnden innan det går till förvaltningsrätten. Annars riskerar stadens politiska ambitioner sättas ur spel. Varför sker detta inte?

Enligt 39 § Förvaltningslagen får ett beslut som har överklagats ändras av den myndighet som har meddelat det som första instans enbart i sådana fall som avses i 38 § och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har överlämnats till den högre instans som ska pröva överklagandet. Bestämmelsen innebär att utrymmet för omprövning är begränsat och avsett för tydliga och okomplicerade fall. När en överklagan inkommer till Järva stadsdelsnämnd kan nämnden ompröva beslutet eller stå fast vid beslutet. I båda fallen meddelas förvaltningsrätten.

Varför ser vi inte skriftliga motiveringar i våra beslut?

Hur beslut ska dokumenteras framgår av 31 § FL och 5 kap. 14 § SOSFS 2014:5. I stadens tillämpningsanvisningar hänvisas till Justitieombudsmannens (JO) uttalanden. Enligt JO är en klagörande och individuell motivering nödvändig för att den enskilde ska kunna förstå varför myndigheten anser sig ha grund för sitt ställningstagande. I Järva stadsdelsnämnd görs alltid en individuell bedömning i varje enskilt ärende. I beslutet framkommer anledning till ansökan samt beslutets innehåll. I den enskildes utredning vilket utgör beslutsunderlag, framkommer bedömning och motiveringen till beslut.

Hur ser ni på JO:s utlåtanden?

Se tidigare svar.

Vad motiverar en tidsbegränsning, 1 år eller mindre, av ledsagning för en gravt synskadad person, där funktionsnedsättning är permanent?

Ett tidsbegränsat beslut om ledsagning tar inte ställning till funktionsnedsättningens varaktighet utan till möjligheten att bedöma den enskildes behov av insatsen över tid. Bedömningen vid beslutsfattande kan vara att den enskildes behov av ledsagning inte med säkerhet kan bedömas för en längre tidsperiod. Det kan exempelvis gälla förändringar i ledsagningens syfte, den enskildes livssituation, tillgång till andra stödinsatser eller andra omständigheter som kan påverka behovet. En tidsbegränsning, exempelvis till ett år eller kortare, kan vara ett sätt att säkerställa att insatsen tillgodoser den enskildes faktiska behov. En eventuell tidsbegränsning ska alltid grundas på en individuell bedömning och får inte ske schablonmässigt.

Vad är motiveringen till att vi ofta får administrativa förlängningsbeslut om ett par månader?

Som utgångspunkt gäller att alla beslut om insatser ska föregås av en utredning. Kortare administrativa förlängningsbeslut exempelvis för ett par månader, ska därför som regel inte förekomma. I enstaka situationer kan dock behov uppstå av att förlänga ett beslut under en begränsad tid, exempelvis i avvaktan på att en ny eller fördjupad utredning slutförs. Vid en sådan förlängning ska den enskilde kontaktas, informeras om situationen och vilja ha fortsatt insats. I Järva stadsdelsnämnd kan administrativa förlängningsbeslut fattas i de fall där handläggning eller uppföljning ännu inte kunnat slutföras inom beslutstiden. Syftet är att säkerhetsställa att den enskilde inte blir utan insats i avvaktan på ett nytt beslut.

Vi kommuniceras inte ens alltid dessa beslut. Finns det föreskrifter för denna handläggande?

Staden har inga särskilda föreskrifter som reglerar frågan om kommunikation vid administrativa förlängningsbeslut. De allmänna reglerna i förvaltningslagen gäller. Det innebär annat att beslut ska dokumenteras, kommuniceras till den enskilde och innehålla en motivering som gör det möjligt att förstå beslutets innebörd och bakgrund. Inför ett administrativt beslut inom Järva stadsdelsnämnd kontaktas brukaren gällande skälen till den administrativa förlängningen, ibland kan en administrativ förlängning också göras i överenskommelse med den enskilde exempelvis om den enskilde inväntar intyg som tagit tid att inhämta.

Vi noterar följande formulering i Förvaltningslagen (2027:900), 32 §: Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klaggörande motivering” Vem/vilka i stadsdelsnämnden prövar om fattade biståndsbeslut följer antagna riktlinjer och tillämpningsföreskrifter? I vilka situationer gör detta?

Beslut fattas enligt respektive stadsdelsnämnds delegationsordning. Ansvarig chef ansvarar genom arbetsledning för att följa upp och säkerställa handläggningens kvalitet och rättssäkerhet. En del i nämndernas kontinuerliga kvalitetsarbete sker till exempel genom ärendegranskningar eller kvalitetsuppföljningar av övergripande stödfunktioner. Bland annat följs det upp att besluten är korrekt motiverade och förenliga med antagna riktlinjer och tillämpningsföreskrifter. Även dokumentationens språkliga kvalitet följs upp. Vidare finns stadens funktionshinderinspektörer som följer upp stadsdelsnämndernas arbete inom verksamhetsområdet.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Ingrid Brännström
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2026-03-12
Ingrid Brännström, Avdelningschef	2026-03-12